

S E R E N I S S I M O
P R I N C I P I
AC
D O M I N O D O M I N O
M A X I M I L I A N O
P H I L I P P O

Utriusque Bavariæ & Super. Palat. Duci,
Landgravio Leuchtenbergico &c.

DOMINO SUO CLEMENTISSIMO.

S E R E N I S S I M E
P R I N C E P S

DOMINE, DOMINE CLEMENTISSIME.

NON veniunt ista SERENITATI TUÆ à peregrino
aut ignoto; utpote quem jam triginta abhinc an-
nis in *Architectura Militari* habere dignata est in-
structorem. Certè insignis TUA capacitas in re-
bus Militaribus, ansam mihi præbuit etiam *Artifi-
cium Geographicum* in hoc Libello expressum
TUIS consecrandi honoribus & dedicandi obse-
quijs. At hoc ipsum TIBI non offero ut discipu-
lo, sed ut artis hujus jam perito ac veterano Magi-
stro: Si enim totius *Architecturæ* fundamenta legesque manu TUA
formis

formis ac figuris aptissimis non tantum in charta vulgari, sed etiam pergamenâ scitissimè expressisti, quis dubitet, id ipsum TE præstiturum in *Geographicis*? cum vix sit major Labor & Artificium in designandis Chartis *Geographicis*, quàm in *Munimentis & Fortalitijs* Militaribus: Præsertim cum Geographia & Ars Militaris magnam inter se habeant convenientiam & affinitatem; una namque indiget alterâ, & una præstat alteri utile obsequium. *Topographia* est accurata & vera loci alicujus exhibitio: at quo modo potest Geographus legitimam & veram loci alicujus muniti exhibere formam & faciem, si non intelligit, quid intersit inter opera *Militaria* Interna & Externa, inter *Semilunam & Ravelinum*, inter *Forcipulas* & opera *Cornuta & Coronata*, inter *valla* superiora & inferiora &c. Unde Geographus perfectus non est, qui nullam habet *Architecturæ Militaris* notitiam: jam enim destituitur unâ parte Geographiæ, quæ est pulcherrima & utilissima, nempe *Topographiâ*. In *Chorographicis* quidem satis est, rudiori Minervâ aliquam munimenti exhiberi similitudinem; at hoc non sufficit in *Topographicis*, quæ accuratam locorum exhibitionem exigunt.

E contrario *Ars Militaris* sæpius impingit ac deficit, ubi Geographiam in consilium non adducit. Dux exercitûs, si exploratam non habet loci conditionem situmque: nempe circumvicinos montes, sylvas, lacus, paludes, flumina, pontes & transitus arcanos, incautus planè iter aggreditur, inconsultus castra metatur, & temerarius cum hoste confligit: unde *Chorographiæ* sunt illi perquam utiles; at *Topographiæ* propemodum necessariae; priores namque potiora quidem & remotiora subindicant, posteriores autem singula etiam minutiora ad verum exprimunt, & ad oculum repræsentant. Certè Militiæ Dux, qui ante conflictum flumen aliquod, pontem aut collem prævidit, & hosti præripuit, magnum victoriæ momentum præmisit. Præterea *Arti Militari & Geographica* ubique se nascet etiam *Historia Militaris & Politica*, utramque suppeditant Libri, & ipsa *Experientia*: utraque TIBI, PRINCEPS SERENISSIME, familiaria sunt; *Libri* quidem multum TE occupant, hi TUA sunt otia, quibus tempus fallis, & TE eruditum reddis: *Experientiam* suppeditavit totius *Bavariæ Administratio*, quam summâ cum Prudentiâ & omnium subditorum plausu & satisfactione gessisti. His præmisisti jam olim etiam *Amœniores litteras*, quarum peritiam in eleganti *Centuria Emblematum* ingeniosè concinnatorum & typo

& typo impressorum demonstrâsti. Denique horum omnium Coronis Principalis est insignis *Tua virtus & Pietas*, quam à Serenissimis ac Pientissimis *Proavis, Avis & Parentibus* hæreditariam accepisti, & ad hæc usque tempora, non sine incremento factam rectamque conservasti. Atque hæc cum palàm sint, & in ore omnium, ea hic dissimulare integrum mihi non fuit. Vive porro, SERENISSIME PRINCEPS, quam felicissimè, & has meas pagellas, ut aliàs solebas, oculo benigno aspice, atque evolve, quas TIBI iteratò demissimè, Dico, Dedico, consecro. Monachij 15. Augusti. Anno M. DCCIII.

Serenitatis Tuæ

Obsequentissimus atque Obsequiosissimus

H. S. Soc, Jesu.